

ВІДГУК ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА

доктора економічних наук, професора

ПИРОГ ОЛЬГИ ВОЛОДИМИРІВНИ

на дисертаційну роботу **Назаркевича Ігоря Богдановича** за темою:

«Державне регулювання структурних змін в економіці України»,
представлену на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук
за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним
господарством

**1. Актуальність теми дослідження та її зв'язок із науковими
програмами, планами, темами**

В умовах постіндустріального суспільного поступу, швидкого розвитку фундаментальних технологічних інновацій, посилення взаємозалежності і вразливості соціально-економічного життя уряди країн постають перед складними завданнями розвитку адаптивних ефективних національних економік, які б забезпечували задоволення внутрішніх суспільних потреб на засадах сталості та підтримували глобальний світогосподарський тренд через зміцнення конкурентних позицій. Вирішення цих завдань пов'язано з формуванням якісно нової структури економіки і для України є особливо актуальним та складним через посилення внутрішніх й зовнішніх загроз та поглиблення структурних диспропорцій в національній економіці у всіх її основних структурних вимірах. Трансформація економіки України на траєкторію економічного зростання й сталого розвитку є можливим за умови проведення її структурної перебудови на основі вироблення й реалізації ефективних державних механізмів регулювання структурного реформування. Враховуючи вищезазначене, безперечно актуальною є подана до захисту дисертація, яка спрямована на розкриття можливостей удосконалення державного регулювання структурних змін в економіці України шляхом формування моделі сталого розвитку екологосоціогосподарської системи в Україні.

Постановка проблеми і формування теми дослідження так як це зроблено здобувачем, відповідає тим викликам, які постали перед структурою економіки України та структурним реформуванням в контексті його інституційного забезпечення, що вирішальним чином визначає структурну політику держави та участь суспільних інституцій у регулюванні структурних змін економіки.

Дисертаційну роботу виконано відповідно до планів науково-дослідних робіт Львівського національного університету імені Івана Франка в межах таких тем: «Теоретико-прикладні засади сталого розвитку національної економіки в

Україні» (номер державної реєстрації 0108U008917), у межах якої автором визначено імперативи структурного реформування національної економіки в рамках побудови екологосоціогосподарської системи; «Державне програмування сталого розвитку національної економіки: теоретичні і прикладні аспекти» (номер державної реєстрації 0112U003753), в якій автором обґрунтовано засади програмно-цільового управління питаннями соціально-економічного розвитку економіки на макро- і мезоекономічному рівнях; «Наукові засади формування стратегії сталого розвитку в Україні» (номер державної реєстрації 0116U001678), в якій автором запропоновано стратегічні напрями структурної трансформації в системі національного господарства.

Враховуючи вищезазначене, можна підтвердити, що викладені науково-теоретичні та методологічні імперативи структурного реформування та формування нової парадигми державного регулювання структурних змін в економіці України в контексті врахування вимог її сталого розвитку – мають суттєве значення для розвитку базових положень економічної науки.

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх достовірність і новизна

Наукові положення, висновки і рекомендації дисертації Назаркевича І.Б. мають належний ступінь наукової обґрунтованості, що обумовлено системним узагальненням й трунтовним аналізом наукової літератури із питань структурних перетворень економіки, реалізації структурної політики, побудови інституційного базису структурного реформування тощо, використанням широкого масиву статистичних даних і нормативно-правових документів. Зазначене дозволило дисертанту досягнути основної мети дослідження – здійснити теоретико-методологічне обґрунтування імперативів структурного реформування та формування нової парадигми державного регулювання структурних змін в економіці України в контексті врахування вимог її сталого розвитку.

Обґрунтованість наукових положень дисертації забезпечується широким використанням не лише загальнаукоувих, але й спеціальних методів економіко-статистичного дослідження задля дотримання системності й концептуальності викладу матеріалів. Зокрема, дисертантом у роботі використано методи: аналізування, синтезу, класифікації, систематизації - при виокремленні структури та характер впливу екзогенних і ендогенних чинників на трансформацію національної економіки, а також механізми й важелі державного регулювання соціально-економічних процесів; метод діалектичного пізнання – при вивчені і узагальненні економічні явища, теоретичні підходи до проблеми генезису і забезпечення структурної модернізації національної економіки; логіко-структурний підхід - при систематизації і аналізуванні інформації щодо визначення сильних та слабких сторін об'єкту дослідження з метою прийняття

оптимальних рішень; економіко-статистичні методи – при діагностиці процесів структурної трансформації національної економіки; індексні методи - при обґрунтуванні доцільності застосування інтегральної оцінки в структурних змінах за видами економічної діяльності на мікрорівні та здійснені обчислення структурних зрушень на регіональному рівні.

Науково-методичні та методологічні положення, висновки і рекомендації, які сформульовані у роботі Назаркевича І.Б., є достовірними, що підтверджується: аналізуванням аналітичних матеріалів міжнародних економічних інституцій; наукових праць провідних вітчизняних і зарубіжних учених; використанням значного обсягу матеріалів офіційної статистики України.

Об'єктивність і достовірність одержаних у дисертації Назаркевича І.Б. наукових і прикладних результатів підтверджується: коректністю постановки завдань дослідження, логічним обґрунтуванням запропонованих положень щодо вдосконалення механізму здійснення державного регулювання в системі структурної модернізації національної економіки на шляху до її сталого розвитку; об'єктивністю здійснених розрахунків; позитивними результатами впровадження авторських розробок у практичну діяльність органів влади.

Висновки дисертаційної роботи теоретично обґрунтовані та доведені до необхідного рівня деталізації, придатного для запровадження в управлінську практику та у навчальний процес, є аргументованими. Отримані автором дисертації результати дозволили розробити положення щодо удосконалення системи державного регулювання та пропозицій щодо удосконалення стратегічного планування регіонального розвитку.

Ознайомлення зі змістом дисертації Назаркевича І.Б., її науковим доробком, який підтверджується публікаціями у наукових виданнях та їх апробацією на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях та авторефератом, дає підставу стверджувати про таке: основні наукові положення і висновки дисертації мають суттєвий перелік елементів наукової новизни і відображають особистий внесок автора у розвиток економічної науки.

Детальний аналіз змісту дисертаційної роботи, розроблених і представлених у ній наукових положень та рекомендацій дозволяє зробити висновок про достатній ступінь їх обґрунтованості згідно існуючих вимог щодо відповідності дисертації Назаркевича І.Б. спеціальності 08.00.03 – економіка та управління національним господарством.

3. Структура дисертаційної роботи та зміст її основних структурних частин

Загальний зміст дисертації складає 501 сторінку, з яких 367 сторінок формують основний текст роботи. За структурою, робота складається з анотації, вступу, п'яти розділів, висновків за кожним з розділів, а також загальних висновків, списку використаних джерел (349 позицій) та додатків (40 од.).

У вступі до дисертації (с. 29-39) Назаркевич І.Б. визначив актуальність теми дисертації, сформулював мету, завдання, об'єкт та предмет дослідження, визначив про використані у роботі методи. У цій структурній частині дисертант навів елементи наукової новизни та практичне значення отриманих результатів, відобразив данні щодо апробації результатів дослідження.

У першому розділі дисертації «**Теоретичні засади дослідження феномену структурних трансформацій в національній економіці**» (с. 40-100) дисертант досліджено передумови та атрибути структурного базису економіки в системі національних економічних інтересів держави (п. 1.1 – с. 40-54), розглянуто еволюцію економічних циклів та детермінацію структурних змін в національній економіці (п. 1.2 – с. 54-68), розкриті екзогенні та ендогенні чинники структурних коливань в економіці (п. 1.3 – с. 68-87) та проаналізовано сучасні концепції структурної трансформації в світовій економіці (п. 1.4 – с. 87-97).

У другому розділі «**Методологічні основи державного регулювання структурних змін в системі національної економіки**» (с. 101-155) дисертант визначив сутність та функції системи державного регулювання структурних трансформацій (п. 2.1 – с. 101-112), дослідив методи та інструменти державного регулювання структурних змін (п. 2.2 – с. 112-124), розглянув державну структурну політику як важіль системних перетворень в економіці України (п. 2.3 – с. 124-137) та систематизував методологічні підходи до оцінювання структурних зрушень в системі національної економіки (п. 2.4 – с. 137-153).

У третьому розділі «**Аналітична оцінка структурної перебудови національної економіки України**» (с. 156-213) здійснено аналізування макроекономічних змін в системі структурних трансформацій (п. 3.1 – с. 156-170), здійснено інтегральне оцінювання галузевої структури малого підприємництва в умовах трансформації економіки України (п. 3.2 – с. 170-182), проведено моніторинг структурних змін в умовах децентралізації (п. 3.3 – с. 182-197), здійснено оцінювання структурних змін в економіці України на основі VAR-моделі (п. 3.4 – с. 197-211).

У четвертому розділі дисертації «**Організаційно-економічний механізм забезпечення структурної трансформації в економіці України**» (с. 214-311) визначено державне стратегічне планування та цільове програмування інноваційних змін в розвитку галузей реального сектору економіки (п. 4.1 – с. 214-235), обґрунтовано економічне регулювання інноваційної діяльності для підтримки структурних змін (п. 4.2 – с. 235-259), сформульовано положення щодо фіiscalного регулювання екологічної сталості економіки України (п. 4.3 – с. 259-275), удосконалено інвестиційну політику структурних трансформацій в умовах децентралізації (п. 4.4 – с. 275-289) та уточнені положення щодо публічно-приватного партнерства в системі сучасної парадигми економічного розвитку України (п. 4.5 – с. 289-308).

У п'ятому розділі дисертації «Концептуальна модель державного регулювання структурної модернізації національної економіки в системі сталого розвитку» (с. 312-388) запропоновано концептуальні засади формування ефективної державної структурної політики (п. 5.1 – с. 312-326), визначені напрями сталого розвитку екологосоціального співвідношення (п. 5.2 – с. 326-345), сформовані інноваційні детермінанти структуризації економіки в стратегії сталого розвитку (п. 5.3 – с. 345-368) та обґрунтовано стратегічну модель ефективних структурних перетворень в економіці України (п. 5.4 – с. 368-384).

У висновках Назаркевич І.Б. узагальнені отримані теоретико-методологічні та науково-прикладні результати дисертаційної роботи, що можуть бути використані у процесі удосконалення державної структурної політики з метою підвищення її ефективності, оптимізації галузевої та просторової структури національної економіки в умовах необхідності досягнення цілей сталого розвитку.

4. Новизна наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Науковим доробком Назаркевича І.Б. є системне вирішення важливої наукової проблеми – обґрунтування теоретико-методологічних зasad та вироблення пропозицій щодо структурного реформування та формування нової парадигми державного регулювання структурних змін в економіці України в контексті врахування вимог її сталого розвитку.

Розглядаючи теоретико-методологічні засади дослідження, що формують базис розробки конкретних способів розв'язання поставленої проблеми, важливо виділити опрацювання та уточнення дисертантом ряду ключових понять для даного дослідження.

Дисертантом удосконалено понятійно-категоріальний апарат дослідження (с. 67 дисертацій) в частині уточнення й обґрунтування наступних дефініцій: «структурні зміни» (с. 44 дисертацій, с. 10 автореферату), «структура національної економіки» (с. 45 дисертацій, с. 9 автореферату), «структурне реформування» (с. 107 дисертацій, с. 10 автореферату), «структурна політика» (с. 127 дисертацій, с. 10 автореферату). Запропоновані авторські трактування дають можливість розширити теоретико-методологічні основи дослідження системи державного регулювання національної економіки, враховуючи необхідність забезпечення сталого розвитку.

Науково значими є розвинуті дисертантом критерії класифікації базових концепцій і теорій структурних трансформацій за типом інтенсивності структурних змін та рівнем, на якому вони відбуваються (с. 45-47). Пропоновані класифікаційні ознаки різняться рівнем економічних відносин з урахуванням умов і особливостей економічної системи та стратегічними завданнями досягнення структурного оптимуму, що дає змогу сформувати цілісний погляд на сукупність концепцій структурного реформування економіки в частині їх розширення та доповнення.

Дисертантом розвинуто систематизацію чинників структурних перетворень в національній економіці на основі факторної матриці системи господарювання (с. 73-74 дисертації, с. 11 автореферату), що дасть змогу здійснювати комплексний аналіз впливу ендогенних та екзогенних чинників та визначати макроекономічні ефекти, що виникають внаслідок їх дії на соціально-економічний розвиток національної економіки.

Слід відзначити розвинуту Назаркевичем І.Б. структурно-логічну систематизацію важелів державного регулювання національної економіки (с. 118-122), а також територіальних громад в частині чіткішої структуризації з урахуванням базових організаційно-економічних механізмів. Цей підхід дасть змогу покращити їх потенціал і використання у стратегічному та оперативному управлінні національної економіки. На місцевому рівні запропоновано якісно нову систематизацію важелів структурного регулювання відповідно до проактивної та нейтральної моделей розвитку (с. 123-124 дисертації, с. 15 автореферату), що дасть змогу підвищити ефективність реформи децентралізації в Україні.

Удосконалено дисертантом науково-методичні підходи до формування алгоритму оцінки ефективності структурних змін в господарській діяльності суб'єктів малого підприємництва України за видами економічної діяльності (п. 3.2 - с. 170-182), що, на відміну від існуючих, дають змогу запобігти негативним трансформаційним процесам та сформувати превентивні механізми в системі державного регулювання малого і середнього бізнесу в окремих галузях, а також в частині дослідження структурних зв'язків між основними екзогенними і ендогенними чинниками та здійснення коротко- і середньострокового прогнозу розвитку економіки в Україні на основі застосування авторегресійної векторної VAR-моделі (п. 3.4 - с. 197-211 дисертації, с. 17-18 автореферату).

З числа положень дослідження заслуговує на увагу розвинутий науково-методичний інструментарій оцінки структурних змін в економіці на основі індексних методів і діагностування диференціації результативних показників за видами економічної діяльності (с. 191-194 дисертації, с. 16-17 автореферату), що дало змогу виявити домінантні проблеми і тенденції структурних трансформацій, а також обґрунтувати критерії ефективності державної структурної політики, що спрямовані на досягнення кумулятивних і мультиплікативних ефектів в екологосоціальногосподарському середовищі держави для досягнення цілей її сталому розвитку.

Заслуговує на увагу уточнений дисертантом проектний підхід в системі програмно-цільового управління структурними змінами на макро- та мезоекономічному рівнях (с. 223-230 дисертації, с. 20-21 автореферату), що дасть змогу забезпечити цільову орієнтацію на кінцеві результати, комплексне узгодження параметрів програмного управління (завдань, стадій, заходів, виконавців, повноважень, відповідальності, часу, ресурсів, результатів), «точкове» вирішення проблем та поставлених завдань в Стратегії сталого розвитку України.

Уваги заслуговує розроблена дисертантом структурно-функціональна модель публічно-приватного партнерства в умовах реформи децентралізації (с. 290-292 дисертації, с. 21-22 автореферату), застосування якої дає можливість суттєво модернізувати інституційну архітектуру структурного базису національної економіки, оптимізувати систему організаційної взаємодії стейкхолдерів щодо вирішення питань інфраструктурного забезпечення територіальних громад та залучення інвестицій у їх розвиток.

Серед елементів наукової новизни дисертації одним із значних є вперше запропоновані Назаркевичем І.Б. теоретико-методологічні положення щодо застосування системно-синергетичного підходу до вирішення проблем підвищення ефективності державного регулювання структурної модернізації екологосоціогосподарського простору національної економіки в контексті реалізації її сталого розвитку (с. 314-322), що забезпечує обґрунтування якісно нових критеріїв і стратегічних пріоритетів цієї модернізації в умовах глобалізаційних процесів.

Дисертантом удосконалено науково-методологічне обґрунтування напрямів розвитку економіко-організаційної бази структурної модернізації економіки України на засадах сталого розвитку (с. 316-318), що сприятиме удосконаленню державного механізму управління відтворювальними процесами національної економіки.

Набули подалнього розвитку теоретико-методологічні підходи до обґрунтування структурно-функціональних особливостей державного регулювання трансформаційних процесів у національній економіці в частині виокремлення принципів, функцій та засобів координації відповідно до парадигми забезпечення стійкості екологосоціогосподарської системи держави (с. 322), що суттєво розширює напрями державної структурної політики в контексті сталого розвитку України.

Характеризується високим рівнем науково-практичної оригінальності розроблений дисертантом науково-методичний інструментарій моделювання впливу системи економічних стимулів на інвестиційну активність в секторах національної економіки (с. 323-325 дисертації, с. 23 автореферату), застосування якого дасть змогу оптимізувати систему формування та впровадження преференцій для великих інвестиційних проектів у трьох секторах суспільно-господарської діяльності (традиційному, креативному та соціально-екологічному) у контексті моделі сталого розвитку.

Уточнена у роботі концептуалізація структури механізмів регулювання інноваційних процесів як базового чинника оптимізації структури національної економіки (п. 5.3 - с. 345-368 дисертації, с. 24 автореферату) дасть змогу підвищити швидкість і якість інтеграції українських підприємств в глобальні ланцюги вартості, а також сприятиме розвитку міжрегіональних інноваційних мереж у національній економіці.

Важливою для розвитку сучасної економічної науки є обґрунтована та розроблена дисертантом концептуальна модель державного регулювання структурної модернізації національної економіки у відповідності до вимог формування економіки сталого розвитку (с. 381-383 дисертації, с. 24-25 автореферату), що передбачає гармонізацію екологічних, соціальних та економічних складових і забезпечує можливість визначення стратегічних пріоритетів та алгоритму дій, підпорядкованих національним інтересам відтворення екологічно і соціально-орієнтованого національного господарства України.

Таким чином, слід констатувати, що результати розв'язання сформульованих автором завдань дисертаційної роботи загалом висвітлені у логічній послідовності на достатньому концептуально-методологічному рівні, доведені теоретичними викладками та практичними прикладами, є достатньо обґрунтованими. Висновки відображають результати проведених автором досліджень та є їх логічним завершенням.

5. Теоретична цінність та практичне значення наукових результатів

Дисертаційна робота Назаркевича І.Б. представляє наукову цінність, оскільки розроблені в ній методологічні підходи можуть бути використані як для подальших наукових досліджень, так і у практичній діяльності, пов'язаній з регулюванням структурних змін в економіці України. Результати дослідження спрямовані на вирішення важливої науково-прикладної проблеми – обґрунтування теоретико-методологічних зasad та вироблення пропозицій щодо структурного реформування та формування нової парадигми державного регулювання структурних змін в економіці України в контексті врахування вимог її сталого розвитку. Теоретичне значення результатів дисертації полягає в узагальненні й поглибленні теоретико-методологічних положень щодо структурних змін у національній економіці; розробленні сучасної парадигми структурного реформування національного господарства у відповідності до вимог формування моделі сталого розвитку екологосоціогосподарської системи в Україні; запроваджені науково-методичного інструментарію моделювання впливу системи економічних стимулів на інвестиційну активність в секторах національної економіки; розроблені структурно-функціональної моделі публічно-приватного партнерства в умовах реформи децентралізації; удосконалено структурно-логічну систематизацію важливих державного регулювання національної економіки; систематизовано чинники структурних перетворень в національній економіці на основі факторної матриці системи господарювання.

Практична спрямованість отриманих результатів дисертаційної роботи підтверджується доведенням основних її теоретичних і методологічних положень до рівня науково обґрунтованих пропозицій та рекомендацій, що

використовуються в діяльності відповідних органів державної влади та місцевого самоврядування. Основні результати дисертаційної роботи використані: Міністерством з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України; Міністерством розвитку громад і територій; Департаментом економічної політики Львівської обласної державної адміністрації; Волинською обласною державною адміністрацією; Департаментом економічної політики Львівської міської ради; Кам'янка-Бузькою міською радою; Інститутом регіональних досліджень імені М. I. Доліщного НАН України.

Результати дисертаційної роботи використані при розробленні та викладанні навчальних дисциплін «Управління програмами розвитку економіки України», «Креативна економіка», «Управління фінансами розвитку територій», «Публічно-приватне партнерство», «Державне регулювання інноваційної діяльності» у Львівському національному університеті імені Івана Франка.

6. Повнота викладення в опублікованих працях наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Основні наукові положення та результати дисертації опубліковано дисидентом у 54 наукових працях, з них: 1 односібна монографія, розділи у 9 колективних монографіях; 24 статті у наукових фахових виданнях України (з них 12 у виданнях, що індексовані у міжнародних наукометрических базах), 3 статті - у закордонних періодичних наукових виданнях, 17 праць апробаційного характеру. Загальний обсяг публікацій, що належать автору, складає 52,73 друк. арк.

Характер видань і зміст опублікованих наукових праць відповідають вимогам МОН України, рекомендованим для повноти висвітлення отриманих результатів дисертаційної роботи на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним господарством.

Ознайомлення зі змістом наукових праць свідчить про повноту відображення в них основних положень та результатів дисертації. Наукові положення, висновки і рекомендації, що сформульовані у дисертаційній роботі, викладені в авторефераті, який за змістом відповідає дисертації. В авторефераті розкрито мету, завдання і зміст дослідження, наукову новизну, апробацію основних наукових результатів та їх практичну значимість.

Зазначене вине та детальне вивчення змісту усіх наукових праць здобувача дозволяє зробити наступний висновок: результати дисертаційної роботи Назаркевича І.Б. належним чином оприлюднені до захисту дисертації.

7. Відповідність дисертації встановленим вимогам

Дисертаційна робота Назаркевича І.Б. за рівнем наукової новизни, змістом, логікою викладення матеріалу, узагальненими висновками та пропозиціями є завершеним та самостійним науковим дослідженням, виконана у межах визначеної за паспортом спеціальності 08.00.03 – економіка та управління національним

господарством – формули економічного дослідження, за якою сформульовані здобувачем тема, мета і науково-прикладні завдання дисертації.

Отримані Назаркевича І.Б. теоретичні та прикладні результати щодо вирішення проблем державного регулювання структурних змін в економіці України забезпечують розвиток такої галузі економічної науки як економіка та управління національним господарством.

Дисертаційна робота написана державною мовою із дотриманням наукового стилю та використанням у дослідженні спеціальної термінології. За свою структурою та оформленням дисертаційна робота Назаркевича І.Б. відповідає вимогам, які пред'являються до докторських дисертацій із зазначеного напряму економічних досліджень. Виклад матеріалу дисертації загалом подається обґрунтовано, розділи дисертаційної роботи взаємопов'язані між собою, висновки і пропозиції випливають зі змісту дисертації.

Авторські пропозиції та рекомендації, концептуальні, методологічні положення та методичні підходи і наукові розробки, представлені в дисертаційній роботі, деталізовані здобувачем і в більшості доведені до можливості практичного використання. Зазначене підтверджується відповідними довідками.

Отже, тема дисертації Назаркевича І.Б. «Державне регулювання структурних змін в економіці України», а також предмет, об'єкт дослідження, перелік поставлених та вирішених завдань, внесена на захист наукова новизна, запропоновані загальні висновки, обсяг друкованих праць відповідають вимогам МОН України до дисертацій, представлених на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним господарством.

8. Оцінка ідентичності змісту автoreферату та основних положень дисертації

Детальне вивчення змісту дисертації та автoreферату Назаркевича І.Б., дозволяє зробити висновок, що дисертаційна робота на тему: «Державне регулювання структурних змін в економіці України», та автoreферат написані у відповідності до вимог МОН України до наукових досліджень зазначеного напряму економічних досліджень. Вони подані науковим стилем із підбрамами, у відповідності з логікою дослідження, ілюстративним та інформаційним матеріалом. Автoreферат Назаркевича І.Б. у повній мірі відображає сутність та зміст дисертації, наявною є ідентичність основних наукових положень і наукового внеску автора, що деталізовано здобувачем і, відповідно, подано ним у послідовності від загального до конкретного його наукового внеску у розвиток такої галузі науки як економіка. Наукові положення, висновки і рекомендації, які представлені дисертантом в автoreфераті, належним чином розкриті, деталізовані та обґрунтовані у самій роботі.

Таким чином, можна стверджувати: 1) дисертаційна робота на тему: «Державне регулювання структурних змін в економіці України», та автореферат написані у відповідності до вимог МОН України до змісту і структури економічних досліджень, які передбачено для наукових розробок за зазначеним напрямом досліджень і кваліфікаційним рівнем; 2) результати, а також текст дисертації і автореферату подані автором науковим стилем із підібраним, у відповідності до розробленої структурно-логічної схеми дослідження, ілюстративним та інформаційним матеріалом; 3) автореферат дисертації Назаркевича І.Б. відображає сутність і зміст обґрунтованих нею у роботі наукових положень, наявною є ідентичність основних наукових розробок і науково-прикладного внеску автора; 4) наукові положення, методологічні та методичні розробки розкриті та обґрунтовані у самій дисертації, висновки і рекомендації, що зафіксовані дисертантом в авторефераті, більш масштабно представлені у роботі.

Дисертація Назаркевича І.Б. за оформленням і рівнем наукової новизни, і, відповідно, автореферат – відповідають вимогам, передбаченим пп. 9, 10, 12, 13, 14 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567 (зі змінами та доповненнями), що висуваються до докторської дисертації, а їх зміст – паспорту спеціальності 08.00.03 – економіка та управління національним господарством.

9. Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертаційної роботи

Відзначаючи теоретичну і практичну значущість дисертаційної роботи Назаркевича І.Б., необхідно звернути увагу на деякі положення дисертації, які викликають критичні зауваження або мають дискусійний характер:

1. У дисертації автором опрацьовано теоретичні засади структурних трансформацій в національній економіці (п. 1.1, с. 40-54). Дисерант зазначає, що «організаційно-економічний механізм структурного реформування є головним засобом забезпечення високих темпів економічного зростання і розвитку в системі національної економіки» (с. 41), також наводить параметри взаємозв'язку темпів економічного зростання і розвитку національної економіки (рис. 1.1, с. 41). Однак, не зрозуміло, чому на цьому рисунку дисерант наводить, що низький економічних розвиток становить від 0% до 3%, а стабільний економічний розвиток – від 7% до 10%, що протирічить сучасним тенденціям економічного розвитку розвинених країн світової економіки.

2. У роботі доцільно було б за результатами аналізування теоретичних положень різних секторних моделей (с. 48-49), які дають можливість дослідити структурні зміни економіки, навести обґрунтування трьох секторів суспільно-господарської діяльності: традиційного, креативного та соціально-екологічного, в контексті моделі сталого розвитку (с. 324 дисертації, с. 23 автореферату), також провести аналітичне дослідження у розрізі цих секторів. Такий підхід сприяв би системному та глибинному дослідженню структурних змін в економіці України,

оскільки у роботі (розділи 3, 4, 5) дисертант використовує різні за складом та сутністю секторні моделі.

3. У другому розділі «Методологічні основи державного регулювання структурних змін в системі національної економіки» дисертант сформував «базові функції державного регулювання структурних змін, а саме: організаційна, перерозподільча, комунікаційна, компенсаційна, регулююча, стимулююча, захисна та контролююча» (с. 111 дисертації, с. 12 автореферату). Додаткового пояснення потребує авторська позиція щодо таких функцій державного регулювання як планування та прогнозування.

4. Автором в дисертаційній роботі (п. 3.2, с. 170-182) було здійснено інтегральне оцінювання галузевої структури малого підприємництва за видами економічної діяльності в умовах трансформації економіки України, яке дало можливість виявити негативні трансформаційні процеси та сформувати превентивні механізми в системі державного регулювання малого і середнього бізнесу в окремих видах економічної діяльності. Доцільно було б здійснити інтегральне оцінювання за період більше ніж один рік (2018 рік), оскільки такий період дослідження не дає системне уявлення щодо структурних змін у малому підприємництві за видами економічної діяльності, а лише ситуативне.

5. У дисертації обґрунтовано доцільність застосування науково-методичного інструментарію оцінювання структурних змін в економіці на основі індексних методів на прикладі Львівської області у період 2013-2019 рр. (п. 3.3, с. 182-197). Додаткового пояснення потребує процес формування та відбору системи макроекономічних показників для дослідження. Також, доцільно таке аналізування було здійснити за обраними показниками у Львівській області за видами економічної діяльності, що додало б поглиблення оцінювання структурних змін в економіці Львівської області за 2013-2019 рр.

6. Дисертант у роботі запропонував модель «4П» реалізації державної структурної політики (табл. 5.1, с. 322), яка дає змогу на всіх рівнях державного управління соціально-економічними процесами відобразити функціональну логічну послідовність у формуванні та реалізації державної структурної політики. Однак, у цій моделі не відображені визначені три сектори суспільно-гospодарської діяльності: традиційний, креативний та соціально-екологічний (с. 324 дисертації, с. 23 автореферату).

7. Заслуговує на увагу розроблений науково-методичний інструментарій моделювання впливу системи економічних стимулів на інвестиційну активність в секторах національної економіки (с. 323-325 дисертації, с. 23 автореферату). Додаткового пояснення потребує запропонований науково-методичний інструментарій щодо його запровадження у кожному із визначених секторів суспільно-гospодарської діяльності у розрізі параметричних моделей.

8. У параграфі 5.4, в табл. 5.3 дисертант наводить розроблені систему інвестиційних стимулів із зазначенням виду інвестицій, сфери інвестування,

обсягу інвестування, очікуваних ефектів та заохочувальних інструментів. Доцільно було б обґрунтувати наведені обсяги інвестицій та яким чином вони розраховувались.

Наявність вищезазначених зауважень не змінюють принципових положень дисертаційної роботи, яка має високий науковий рівень, практичну значущість та містить вагомі наукові результати.

Загальний висновок щодо дисертаційної роботи

Дисертація за змістом, рівнем теоретичної обґрунтованості і практичної спрямованості висновків і розробок відповідає пп. 9, 10, 12, 13, 14 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567 (зі змінами та доповненнями), вона є самостійною, завершеною науковою працею, в якій автором обґрунтовано та винесено для прилюдного захисту наукові положення, що свідчать про наявність особистого внеску до економічної науки і практики щодо розвитку національного господарства.

Актуальність теми дисертаційної роботи «Державне регулювання структурних змін в економіці України», наукова новизна, сформульованих та обґрунтованих в ній положень, висновків і рекомендацій, їх достовірність, наукова і практична значущість є підставою для присудження Назаркевичу Ігорю Богдановичу наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним господарством.

Офіційний опонент:

завідувач кафедри менеджменту і міжнародного підприємництва

Національного університету «Львівська політехніка».

доктор економічних наук, професор

O.V. Pyrog

Підпис О.В. Пирог засвідчує
Вчений секретар Національного університету
«Львівська політехніка»

P.B. Brilinskyj

